Ц РВ 606

368.42(05)

Брой единствен | гр. Варна, 12 август 1923 год. | Цена 3 лв.

ВЕСТНИК
ВАРНЕНСКИ ИНВАЛИД

Юбилейно издание на фонд „ИНВАЛИДЕН ДОМ“ при д-во „Инвалид“ в гр. Варна.

Жертвите от войната.

Много се е писало и приказвало за жертвите от войната. Преса, политици, партии, власт — всички тия фактори в нашия обществено-политически живот не сж могли да отбягнат вжпроса за положението и участа на неколко стотинтех хиляди бжлгарски мжже, жени и деца — жертви на последните седемгодишни войни, които Бжлгария води. Ала както в всичко друго, което се отнася до интересите у долните слоеве у нас, така и тук тия фактори не проявиха достатжчно чувство на искреност, желание за действие, разум за ефикасни мерки и щедрост за отпущане стредства.

Защо е всичко това?

Очевидно, липсата на патриотизжм е главната причина, защото който обича отечеството си, той не обича само земята в която се е родил и живее, а племето що го е родило и що го храни, който приказва противното той сжзнателно лжже другите и изменя на свето отечество, той предумишлено бяга от изпжлнение на пжрвата си гражданска длжжност: да работи за благоденствието на своя народ.

Но такива граждани и партии, които остават глухи и слепи спремо нуждите и страданията на своя народ сж престжпници. Те сжзнателно убиват в широките народни маси основната мисжл за необходимоста от обществената солидарност, без която не може да сжществува и успява нито едно човешко общежитие, а още помалко джржавата.

И наистина, какво е днес положението на жертвите от войната? — Нито по-вече, нито помалко от плачевно. С изключение нищожна част от тия жерви, които имат добро сжстояние, грамадната маса разчита за сжществуването си на мизерните трохи, които подхвжрля джржавата и разните благотворителни учреждения.

Всекидневно ние сме свидетели на една армия от просеци, подлагащи ржка из улиците и кафенетата, ругана, отритвана и унизявана. Една друга армия от вдовици, майки и деца тоже оставена, забравена, с хлжтнали бузи, бледни лица, облечени в дрипи, без подслон, гладуваща без просвета тжнеща в мрак, мизерия, принудителен разврат и оскрбления.

А кой докара тия нещастници до това сжстояние?

Никой друг, освен тия, на които народния труд и народното богатство бяха сжздали милиони. палати, чифлици, фабрики, тжговия, предприятия, разкош, веселия, сила и власт! Те водеха и ржководеха сждбините народни и техния интерес и техния ум стигна до там, че нашата най-плодородна и хубава страна обжрнаха в гладна пустиня, а нашето младо, кораво и жизнеспособно племе — безсилно да се бори с болестите, раните и ужасите, що му донесе дялото на неговите управници. Стотици хиляди млади, жизнеспособни мжже лежат убити в земята, други толкова сж без ржце, без крака, без очи, скитащи се по всички краища в Бжлгария, още толкова жени и майки, като черни сенки доплаквят страдалните си синове и минути, два пжти по толкоз сираци без хляб, голи без училища — просто мржт по липса на обществена грижа. Ето, това сж плодовете, за които никой от причинителите не иска да поеме отговорноста и доблеста да помогне.

Няма средства! — това е единодушния отговор.

Няма средства?

Вие, които разполагате с толкова обширни палати, щото и за кучетата ви има по две стаи; Вие, които имате толкова пари, та сами се чудите как да ги прахосвате в разкош и излишества; Вие, които от преяждане и удоволствия сте си изменили телесните форми; Вие, на които с хиляди бяднядници работят та за вас няма място в собствените ви фабрики за труд; Вие, които зиме не излизате из вертепите и местата на удоволствията, а лете се излежавате по сенчести курорти и бани — Вие нямате средства?

Не! Вие имате в изобилие средства, но вие нямате друго — човещина, народолюбие, сжвест и сжрдце, ето какво ви липсва!

А власта! Тя сжщо така вдига рамене и казва няма средства! — Но оня властник, който не хае пред страданията и охканията на жертвите от войната, той е нехаен властник, ненужен управник.

Очевидно, нещата не стоят на едно място. Жертвите на войната по пжтя на страданията прогледжат и всички ще прогледнат. Те ще видят, че силата е основа на всичко, че силата е сжздала дадено отношение на нещата, че тя ги крепи, тя ги изменя и че апелите на страждащите кжм причинителите на тия страдания ще си останат на празен хленч, глас в пустиня, ако няма сила, която да отвори затжкнатите уши на управниците и да ги застави да правят не това, що правят.

Това неменуемо иде. Нищо не ще го спре. Тежко томува, който ще поиска да го спре.

Ние от ново обржщане вниманието на управляющите фактори, че те трябва да намерят средства бжрзо и ефикасно да облекчат положението на жертвите от войната, като турят твжрда ржка вжрху кесиите на тия, които от кржвта и страданията на жертвите от войната сжздадоха и продължават да сжздават милионни и милионни лева и други несметни богатства.

Социалното положение на инвалида.

При нормалните отношения на сжвременното общество социалното положение на обществените групи, както и на отделната личност се определя от онова място, което те заемат в икономическата организация на самото общество. Тая организация се явява като нещо определено за известна епоха и на нея отговаря едиа сжответна структура на самото общество. Тук обществените групи, наречени класи, сами са намерили своето социално положение сжобразно тяхното отношение кжм цялата икономическа организация. Отделната личност тук носи социалния отенжк на класата, кжм която принадлежи тя.

Това е при нормалните отношения на обществото Но тия отношения лесно могат да бждат нарушени чрез особенно важни сжбития, от естество да разстроят цялото общество. Това са войните, като проява на обществено-исторически катаклизми. Между другите злини, войните сжздават една особна обществена категория от хора, чийто социално положение, изменило се в едно кратко време, се явява като резултат не вече на едни нормално развили се икономически условия, а продукт на едно дерайлиране из живота, чрез отнемане физическата вжзможност на тая група хора да изпжлняват своите функции в стопанската организация на обществото. **Това са инвалидите от войната.** Заемащи преди войната известно положение в обществото като работници, чиновници, служащи, дребни занаятчии, земледелци и пр. с сжответно социално положение благодарение работата, която са могли да извжршват още физически здрави, след като войната ги е осакатила, отнела им е вжзможността да продължават сжщата стопанска дейност, те изпадат в едно по-друго положение. Отнета тяхната работоспособност, те вече не могат да дадж онова, което по-рано са дали в обществото. В своето сжществуване те изцяло са предоставени вече на помощта и милосердието на обществото. Това общество, по чийто вина те изгубват своята работоспособност,

Но това общество, тжй взискателно нявга кжм тях по изпжлнение на „отечественния си дълг“ сега, когато те са станали непотребни, то с досада почва да гледа на тях, като на една „тяжест“.

И така инвалида забравен и отритнат от обществото постепенно потжва все по-дълбоко и по-дълбоко в своята социална мизерия, достигащ да се приравни с най-долния обществен слой — просячеството. Като социален елемент инвалида стои по-долу от пролетария, който все още има вжзможност да даде нещо на обществото за да иска нещо от него. Инвалида не може и това да дири. Своето право на сжществуване той крепи вжрху филантропическите чувства на обществото, което често е тжй жестоко, за да го доведе до просяшката тояга. Инвалида няма здрава опора в икономическата структура на обществения живот. Той е, един вид, увиснал на вжздуха и това е което сжздава трагичната неопределеност на неговото положение.

Пред сжмнителния филантропизжм на обществото нему не остава нищо друго освен организираното вжздействие на инвалидите вжрху това общество, за да се замисли повече за мизерията на инвалида.

В тая борба мястото на инвалида е при ония, които са огнетени от днешния порядж и се борят срещу всички неправди и мизерия.

4. VIII. 1923 г.

Д-р Г. Петков.

На гжрба на всеки охолник по един инвалид.

Мма ли някой, който да не знае, че инвалидите получават пенсии в размер, който ги обрича на мизерия, а някои на буквален глад? Има ли някой да им оспорва правото на човешки живот чрез джржавната пенсия? Кой не знае оня морален и материален погром, който се нанася на десятки и десятки хиляди семейства на инвалиди, оня океан от неволя и

безпомощност, който зале тия заслужили на отечеството хора? Требва ли да се изтжква отговорноста, страшната отговорност на държавата, на обществото за мизерията и мжките, за страданията и глада на ония сираци и вдовици от войната, всичката вина на които се заключава в това, че техните бащи и мжже паднаха за защита на отечеството?

И какво по-ясно, по-логично от това, че щом поскжпването на живота налага едно увеличение на чиновническите заплати, за да могат **хоратата да просжществуват,** то сжщото такова увелечение се полага и на пенсиите, за да могат и тия **хора да просжществуват.**

Мжката е другаде: средствгта на държавата. Обаче. по тоя вжпрос има думата Министра на финансиите и правителството.

Мжките и страданията на онова население на Бжлгария, което сжставляват чиновниците, пенсионерите, инвалидите са резултат и последствие от една конектюра, която сждаде и сждава изгоди за цели класи бжлгарски граждани, в селата и градовете. **Тия класи изпопзват попожението. Те требва да поемат и разноските.**

На гжрба на всеки охопник требва да качим по един инвапид.

Сжщевремеменно икономии и икономии на държавния бюджет, премахване на прахосничеството.

Кир. Г. Попов
(директор на статистиката).

Народния джлг.

Когато по силата на ред обстоятелства, верно преценени или не, уместно или неуместно, вжпроси които не поставямс на разглеждане в настоящите неколко реда, бжлгарския народ бе заставен да прибегне до силата на оржжието за разрешаване на нашите големи национални вжпроси, тогава, в дните на вихреното увлечение, малцина виждаха и преценяваха, че скоро хубавите минути на пламналия идеализм ще минат и ще настжпи печалния трагизм от това голямо сжбитие, в което така лековерно народа ни бе хвжрлен.

За това развира се не бяха виновни тия, които макар и сжс сили от мжки сжрца, проявиха героизм за спасяване на страната и уцеляване на нейната свобода и независимост.

Хиляди синове на страната ни, сложиха костите си, а други хиляди се лишиха от здравето си, от целоста на своя организм, за да изпжлнят достойно своя джлг кжм родината си, намираща се вече в опастност.

Синовете на народа с големи усилия и скжпи жертви изпжлниха достойно своя джлг: страната беше спасена и нейната свобода защитена.

Урагана мина, настжпи затишие, всред което можеше да се наброят изобилно дадените жертви и материални богатства.

По стржмните чукари и равни поля престанаха да туптят сжрцата на хиляди синове на народа, а по градове и села заскитаха сенките на много още хиляди, изнурени и измжчени от грозна мизерия: Инвалиди.

За тяхната печална участ сж посветени настоящите редове.

Те дадоха много, дадоха найценното — здравито си, за да се откупи човешкото безумие!

От тех — от тия нещастни инвалиди, числото на които от последните войни е колосално — повече от 10 милиона, обществото, народа взе много през време на войните, за да не им даде нищо, или почти нищо, след свжршването на войните.

И тук е големия вжпрос: испжлни ли народа своя джлг кжм тия нещастници и к о й и к а к требваше да се подпомогнат те, за да се облекчи грозното положение в което се намират хилядите инвалиди.

Требваше ли да се оставят тия народни синове, да протягат ржка и да молят за помощи или требваше да се намерят средства от тия които останаха щастливи и доволни и да им се отнеме малко от техните средства за облекчение участта на инвалидите, вжрху наранените плещи на които се запази свободата, имота и честа на здравите.

Безспорно, държавата ни е бедна, Големи тяжести лежат над нея! Нейните средства сж слаби.

Но все таки има пжтища и средства, кжм които с право може да се прибегне, за да се облекчи положението на нашите инвалиди и на всички пострадали от войната семейства.

То е: Като се отнемат незаконно придобитите богатства през време на войните и с това се осигури една сигурна и достатжчна подржжка на пострадалите от войните

Така народа би испжлнил своя джлг кжм тия, които не пожалиха най ценото — живота и здравето си, за да запазят сжществуването на страната.

Това е материалната страна на вжпроса, а досегнем ли се до моралната страна, всички преживели ужасите на грозното човекоизтребление, требва, заедно с всички сираци и инвалиди от войните да викнем:

Никога по-вече война!

К. Караиванов.

Инвалиден дом в Варна.

Дружество „Инвалид“ в града ни е взело решение да тури основата на един фонд за постройка на инвалиден дом в Варна.

Варна един от най-големите градове след София требва да има една кжща, един дом, кждето да се приютяват инвалидите от тежките войни, техните сираци, техните сиротни стари и немощни бащи и майки.

Още повече, че Варна е курорт, кждето могат да намерят облекчение на своите болки придобити от войните множина инвалиди от цела Бжлгария.

Една похвална идея, една належаща нужда. Един дом, кждето да намират прибежище неустрашимите герои на този народ трябва да краси Варна. Той ще бжде една гордост за града ни, една национална светиня, която ще сочи на поколенията нашето отечестволюбие и нашата хуманитерност. Той ще им говори повече от безмжлвните паметница, колко щжт красиви и идейни да бждат те. Той ще ги научи да се покланят пред героизма на децата им от чувства на гордост и благородство.

А днес той, давайки макар и временен подслон на останалите от войните родни синове ще облекчи техните страдания и ще даде макар и частица благодарност кжм ония, които самоотвержено се жертвуваха за родни идеали.

Инициативата на д-во „Инвалид“ заслужава горещата подкрепа на гражданството чиято щедрост в случая, требва да се разлее като балзам над незаздравялите рани на родните герои, за да облекчи страданията им и на техните близки.

Апелираме кжм всички родолюбци да засвидетелствуват своята любов кжм родината и кжм братята ни инвалиди, като подпомогнат щото фонда в една година само да порастне на сума необходима за постройка на инвалиден дом в Варна.

А. В.

ИНВАЛИДИ.

Често виждам из прашните улици на шумния град обезобразени до смрадни уроди да простират ржце за милостиня. Как болно ми свива сжрдцето това!

Те просят милостиня от тия, които бжрзат джобове с пари да натжпкат, ил жаждата си с разни пива да уталожат, или пжк бжрзат в вертепи да се забравят. И не свян в тяхния поглед се сжзиря, а ужаса на душа героична и безмжлвното негодувание на борците, които за правдата народна отрекоха се от всичко драго, за да се принесат в дар пред жертвеника на общото благо.

Взрете се в тез сакати, еднооки, що мжлком минават край вас! В тех ще познаете героите, които вжв вихрен полет се носяха по скалистите вжрхове на Македония ил по бреговете на буйния Вардар, по безкрайните равнини на Добруджа или пред крепките стени на Одрин, Чаталджа. Те са жертва на подвизите, които в цял народ вжзбуждаха, преди няколко години само, горда радост и несвястна сметка за границите на Нова Бжлгария. А днес? — те влачат едва сзоето сжществувание покрай кжщи като палати и безумения вжртеж на пиршества, в които дребнавия герой на времена дребнави, понякога салт ще дигне чаша и сжс сжзнание, че изпжлнява джлг свещен, ще пие за минала слава наша.

Тжй днешния живот отрича жертвите на подвизи велики, над които вече забрава се спуска.

Колкото пжк се отнася до държавата, чиято длжжност е да не изоставя своите бранници, тя за инвалида е мащеха, която му подхвжрля пенсия толкова нищожна, че сумите, които доволника изразходва на своето куче, са далеч поголеми. Така жертвите и героите от епичните борби през последното десетилетие са оставени да влачат немил живот.

Изпжлниха те своя джлг кжм общество и държава.

Държавата и обществото изджлжиха ли им се?

Е. М.

Четете в-к „Инвалид“

едничкия защитник на по- :- страдалите от войните -:

Клетите герои-инвалиди.

Писа се твжрде много за клетите бжлгарски герои-инвалиди. Срам ме е да пиша и аз, защото знам, че с това само ще ги вжзбудя и предизвикам. Те не искат повече слова, а искат хляб, облекло и човешки жилот.

Скжпи герои, аз сам сжм беден и нося счупена ржка от войната. Позволете на мен да оплача вашите болки, да дам отзвук на вашето вжзмущение и отчаяние и да заплюя тия за чиито интереси дадохте краката, ржцете, очите и живота си и които днес най-подло се гаврят над вашата черна сждба.

— Бяха славни дни, когато вас, в името на родни интереси — хвжрлиха в страшна сеч. Опиянени от любов кжм скжпата майка — родина вие летехте и нанасяхте удар след удар. Вие презрехте всичко на тоя свят и запазихте родното име.

Вие се бихте с чест за Бжлгария. Бихте се през сжлзи през глад и мизерия, боси и голи, но пламжка в гжрдите помиташе мжки и страдания. А войната бе страшна, врага многоброен. Жертвите растеха. Оставаше само един пжт за вас. — Пжтя на позора или на честта. Пжтя на позора, на родното безчестие, на калта — не пригжрнаха вашите сжрца.

По-добре без ржце, без крака, очи, по добре живота дори — и вие ги дадохте пред светлия олтар на родната страна.

Родна чест и бащин кжт чрез ваши напжн и ваша кржв се спасе. Врагжт проклет не успе в своя пжклен план.

Стихна ехото на войната. Останали сакати, вие не плакахте, защото сжзнание мощно ви крепеше и вярвахте силно, че всред родни братя за които се бихте, вие ще сте щастливци през вашето нещастие и ще изживеете леко последни дни.

Но какво сте днеска? — гинете в мизерия гладни и голи. Вие бехте безстрашни и вервам врага още трепери.

Сега, вашите очи потжмняват вече, погледа ви е мрачен, наляващ уплаха, а светло чело ранни бржчки сплели. Вие не сте хора, а сте черни сенки.

Юнаци на земя страдална, горчивата чаша кога ще се свжрши — или до гроба си беден ще да я пиете? Аз тжй ви разбирам и често сжм слушал:

„Убийте ни вече, щом сте ни презрели, защото и без това сме живи умрели!“

Черни сенки. вашето проклятие, вашия вик отчаян, дали ще проникне в тлжстите сжрца на тия, за чиято угода и алчност животинска лехте си кржвта? Дали ще проникне, дали ще раздруса волските сжрца? Не вервам, плача не раздрусва корави сжрца. . .

— Дали има смисжл още да се плаче пред тия кои са с ржце в злато и души в калта?

— Не е ли позорно, не е ли унижение за тоя да плаче, когато юнашки знае той да мре? Вие вече сте сенки, пжтници за гроба. От вашите редици всекидневно некой си отива. Сжберете сетни сили и в строй заявете последното си слово.

Вашите тела са слаби, но духа в гърдите ви е все тъй велик...

— Позор за вас, вампири народни! Вие, които пратихте народа на заколение, а останахте тук и чрез кръвта на хиляди герои, чрез сълзите на милиони майки, бащи, жени и деца трупахте несметни богатства. Проклятие, проклятие извикват по вас стотиците хиляди сиракши гърла.

Днес тия, които вие пратихте да се бият, а вие останахте спокойно зад техния гърб, тия които вие тъй лицемерно величаехте, нарихте титани и чутовни герои, мрът от глад, а вие нехаете и ги оставяте да просят. И когато тия просяци, славни някога герои ви поднесат подписка за помощ, вие разписвате само по 5 лева. Когато тия сакати герои светци устройват вечеринки и забави в помощ на тяхната празда каса, вие се срамите да ги посетите. Местата в театъра в такъв случай винаги стоят празни, за да напомнят вашите мизерни души. А същите вие, когато ще играят балет полуголи рускини, при цени на местата прекомерно високи, тиьате през глава, надпреварвате се и плюнките най-патриотично техните джобове. Срам!

Отвори се, майко черна земя! Погълни и ядно смачкай в черните си пригръдки червите на хубавото българско племе. Аз вервам, че и ти виждаш и ти плачеш пред тоя позор. Отвори се, за да не бъдеш тъпкана по-вече.

А какво ще струва на нашите милионери, струпали богатствата си чрез кръвта и нещастието на тия герои, да отделят само по няколко хиляди лева за тях? Да се ограничат временно от разврат и пиршество? Нищо! А за нещастните инвавиди ще струва значително подобрение на мизерния им живот: изсушаване на кървавите им сълзи.

Вразумете се, защото за вас днес тия здрави някога български чада кретат сакати и измършавели по родната земя.

— Най-сетне вие не сте ли българи? Във вашите жили не тече ли българска кръв? Не тъпчите ли и вие свещената българска земя, която тия страдалци днес, спасиха от безчестие и позор?

Държавата трябва най-сетне да погледне най-сериозно върху съдбата на инвалидите, защото те изпълниха достойно дълга си към отечеството, а сега е ред на отечеството да изпълни дълга си към тях. Нека имаме пред вид какво са направили едно време Атина и Рим за онези pro patria boene merites. А сега след тия войни какво са направили другите воювали държави за своите инвалиди. В Германия на инвалида се гледа като на светец. Власта ги е привилигеровала и осигорила със спокоен и честит живот до гроб — това което те напълно заслужават. Във Франция те се обожават. Знаменития инвалиден дом в Париж спира погледа на всеки минувач — чужденец и го кара неволно да си снеме шапката. И така е почти във всички воювали държави.

Днешното наше правителство не е виновно за нещастието на България и това на инвалидите, но пък не са виновни и последните, че изпълниха достойно войнишкия си дълг. Нека знае държавата, че ако тя не вземе на време мерки, и не облекчи участа на нейните инвалидни членове, морала върез народа ще падне и повторно тя мъчно ще може да го поведе в борба при случай, когато ще трябва с оръжие и кръв да запази своята целост и чест. Не бива да се загнездя дълбоко в душата на народа, че е голяма лъжа какво „отечеството не забравя свойте храбри синове". Добрия урок от казармата, трябва да се последва с дела от държавата.

Б. К.

За инвалидите.

Днес е патронния праздник на инвалидите. Това ми навева неволно мисълта, че тия, които оставиха частица от телото и душата си по кървавите бойни полета за доброто и благоденствието на народа, намират в себе си сили да забравят своите страдания и да се нарадват и те на свободата, която е тъй тесно свързана с техната съдба.

Положението на повечето наши инвалиди е твърде тежко. Войните им отнеха възможността да се грижат за себе си и за своите близки, а държавата, която трябваше да осигури материалното им положение за да заживеят и те както всички други, не се отзова с всичката нуждна готовност и средства към изпълнение на тая своя задача. И не че липсваше добро желание за това: всички беха и са дълбоко проникнати от съзнание на дълг към тия, които в вихрения устрем към свободата останаха немощни. Но липсваше самата възможност.

Войната изтощава винаги стопанските сили на народа и това изтощаване се чувствува особенно рязко, когато тя вземе злополучен край. През последните десетина години българския народ преживя трагизми, каквито едва ли други народи са преживяли. Въпреки героизма на нашето воинство, въпреки безграничното себеотрицание и доблест в светлите подвизи за свобода та на поробените братя, въпреки победите една от друга по славни и чутовни, България изгуби две войни. И, притисната, унижена, ограбена, тя трябваше да поеме непосилни за нея милиардни задължения спремо чужденци — победители. Последните малко се грижеха, че България е стопански разнебитена, че тя няма вече богатства, че най-плодородните й земи се ограбиха и че има свои вътрешни задължения, които не търпят никакво отлагане. Едно от тия задължения тя има към инвалидите.

Тези, които са биле най-близко до смъртта, те имат най-много право на живот. Жертвата е истинна и оправдавана само когато е свързана с един идеал. Защото идеалът е върховното чувство в човека: той го възражда и прави благороден.

Идеалът на нашите инвалиди беше свободата. С този пламенен идеал в сърцата си те някога славни войници, пожертвуваха частица от себе си. С този същия идеал празднуват те днес своя патронен ден. Днешния ден за тех е денът на свободата. А свободата е най-вишия идеал, който природата е създала и сляла с нашето сърдце.

Днес празднуват идвалидите. Празднуват всички: и ония, които поради тежките за тех времена очакват днес материална подкрепа от своите съграждани, празднуват и тия малцина от тех, които не се нуждаят от тая материална подкрепа.

Днес е празднка на инвалидите.

Народа остава да покаже, че съзнава и цени своето минало. Успехе на стремежа да подобрим бъднината си е винаги в зависимост от нашето съзнание за миналото. А първия блен на всеки просветен народ е бил и ще бъде винаги: добрата и светла бъднина.

Варненските граждани, които са се отзовавали винаги с готовност и присърдце към всеко дело с благородна цел, не ще останат равнодушни към делото на нашите инвалиди.

Нека днес всички вземем най-живо участие в празднеството. Нека им отдадем своята пълна морална и материална подкрепа. Нека покажем, че им съчувствуваме че разбираме болките им, че сме с тех.

Нека облекчим участа им.

Кирил Добрев.

На поклонение.

Всяко неделно утро, когато слънцето целуваше златните островърхи кръстове на катедралата и над кубетата гълъбите се къпеха в слънчевите отблясъци и милваха рожбите си, първия тежък камбанен зов прозвучаваше над спящия град.

Бавно звуците на камбаната се откъсваха като вопли от многострадална душа и проникваха из най-отдалечените квартали, дето търсеха сърцата на страдащите за да се стопят в тях.

В свежето утро те не беха камбанни звуци, а като че ли стонове на печална майка по загинали рожби.

Бавно проблесваха кубетата на катедралата. Слънчевите лъчи се чупеха по тях и те приличаха на големи златни корони на старинни светии.

В такъв молитвен час една жена с две дечица, в ръце със свежи цветя, коленичеха пред паметника на падналите за родината герои на площада пред катедралата и се унасяха в сладката камбанна песен. Те приличаха на скулптурна група молещи се по загубата на нещо скъпо, незабравимо.

След малко майката ставаше бавно, целуваще цветята, повдигаше своя невръстен син на ръце и той обкичваше бронзовата статуя с оросените с сълзи цветя, под нозете на която проблесваше златния реквием — **на падналите за родинета безсмъртници.** Детето мълвеше: „на незабравимия татка".

Майката снемаше младенеца и потапяше лице в костеливи ръце.

Камбанните звуци капеха като едри сълзи над града. Като че ли някаква безутешна майка оплакваше безименните си страдания.

Тогаз жната виждаше образа на своя мъж, застанал на местото на бронзовата статуя войник в боево снаряжение, измъчен, изпит, понесъл нечуваните мъки на боя, като й реди своя свет завет с прости, но покъртителни слова; . . . „И ако падна в страшната битка и никой гроба ми не узнае, децата ми всяка неделя пред паметника води и с цветя обкичвай го . . . и коленичи ли там моя дух ще се вестява над тебе и над рожбите ми, за да ви напомня за моето безсмъртие . . . Така ще пребъда аз в сърцата ви . . в сърцата на децата ми . . ."

Майката се сепна от мъка, образа изчезна и слънчевите лъчи осветиха строгото лице на бронзовата статуя — безмълвна и студена.

Снопове лъчи накацаха по свежите цветя и загледана в тех, ней се стори, че това са далечните милувки и привети на нейния мъж.

Камбанните звуци плавно се лееха и като че ли те не плачеха, а се сплитаха в тържествен химн на Надеждата.

Жената поведе децата си под звуците на този химн и бавно влезе в църквата.

А. В.

За нашите инвалиди.

„Най-почтеното место на земята, където бих предпочел да влеза, е дома на инвалидите". Наистина, влизаш в този дом на човешко физическо осакатяване, душата ти се потърсва от печалната гледка, а сърцето се пълни с умиление и благоговение пред тия герои. Неволно се питаш: „Защо дадоха тия безумци скъпите си ръце, крака и очи? В името на какво жертвуваха те своя живот—защо ослепяха те?"

Ето този въпрос, който заслужава внимание и правилен отговор, далеч от субективни схващания и партизански бес. Отговор, който да бъде логическо заключение за мислите, поривите и чувствата, които са движили тия герои към самопожертвуване и дела, достойни за подражание. Да дадеш живот и необходимото, за да чувствуваш, че живееш; да достигнеш даже до положение, самия живот да ти бъде тъжест, а това е почти у всички